

Soạn bài Tuyên ngôn độc lập phần 1: Tác giả - Ngữ văn lớp 12

Câu 1. Nêu những nét chính về quan điểm sáng tác văn học, nghệ thuật của Hồ Chí Minh. Quan điểm đó đã giúp anh/chị hiểu sâu sắc thêm văn thơ của Người như thế nào?

Trả lời:

- Quan điểm sáng tác văn học nghệ thuật của Hồ Chí Minh:

+ Bác coi văn nghệ là vũ khí chiến đấu phục vụ sự nghiệp cách mạng, bởi vậy nhà văn cũng là một chiến sĩ.

+ Chú trọng tính chân thật và tính dân tộc của văn chương.

+ Chú ý đến mục đích, đối tượng tiếp nhận để lựa chọn nội dung và hình thức thể hiện phù hợp, tạo ra tính đa dạng, phong phú và hiệu quả cao. Người luôn đặt câu hỏi: Viết cho ai?, Viết để làm gì?, Viết cái gì? và Viết như thế nào?

- Quan điểm sáng tác của Hồ Chí Minh giúp ta hiểu sâu sắc hơn các tác phẩm văn học của Người: Đó là những sáng tác chủ yếu nhằm mục đích phục vụ sự nghiệp cách mạng.

Câu 2. Nêu những nét khái quát về sự nghiệp văn học của Bác. (dựa vào SGK, phần Kiến thức cơ bản đã trình bày ở trên và theo những gợi ý dưới đây)

Trả lời:

Khái quát về sự nghiệp văn học của Hồ Chí Minh:

a. Văn chính luận

- Viết bằng tiếng Pháp: Gồm những bài đăng trên các báo: Người cùng khổ, Nhân đạo, Đời sống thợ thuyền... đặc biệt là tác phẩm Bản án chế độ thực dân Pháp (1922).

- Viết bằng tiếng Việt: Tuyên ngôn độc lập (1945), Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến (1946), Không có gì quý hơn độc lập tự do (1966).

- Mục đích văn chính luận của Bác: đấu tranh chính trị, tấn công trực diện kẻ thù được thể hiện những nhiệm vụ của cách mạng qua các thời kì lịch sử.

- Đặc điểm nghệ thuật: đa dạng, linh hoạt, kết hợp lí và tình, lời văn chặt chẽ, luôn đứng trên lập trường chính nghĩa để tuyên truyền hoặc tố cáo...

b. Truyện và kí

- Nội dung: Tố cáo thực dân và phong kiến, đề cao những tấm gương yêu nước...

Soạn bài Tuyên ngôn độc lập phần 1: Tác giả - Ngữ văn lớp 12

- Nghệ thuật: tình huống truyện độc đáo, hình tượng sinh động, nghệ thuật trần thuật linh hoạt, giọng văn thâm thúy chứng tỏ Bác là một cây văn xuôi đầy tài năng.

- Tiêu biểu: Lời than vãn của bà Trưng Trắc (1922); Vi hành (1923); Những trò lố hay là Va-ren và Phan Bội Châu (1925); Nhật ký chìm tàu (1931); Vừa đi đường vừa kể chuyện (1963)

c. Thơ ca

- Tập thơ chữ Hán: Ngục trung nhật kí (Nhật kí trong tù)

+ Nội dung: Tái hiện bộ mặt tàn bạo của nhà tù Quốc dân đảng, một phần hình ảnh xã hội Trung Quốc. Tập thơ thể hiện bức chân dung tự họa con người tinh thần Hồ Chí Minh: khao khát tự do, nghị lực phi thường, giàu lòng nhân đạo, yêu thiên nhiên, Tổ quốc, trí tuệ sắc sảo "một tâm hồn vĩ đại của bậc đại trí, đại nhân, đại dũng" (Nhà văn Viên Ưng - Trung Quốc).

+ Nghệ thuật: Đa dạng về bút pháp, hồn thơ tinh tế, vừa cổ điển vừa hiện đại, hình tượng trong thơ luôn vận động, hướng về sự sống tương lai và ánh sáng.

- Thơ tuyên truyền, cổ động (Con cáo và tổ ong, Ca du kích...).

- Những bài thơ giải trí trong kháng chiến: Đối nguyệt (Vội trăng, Nguyên tiêu (Rằm tháng giêng), Thu dạ (Đêm thu), Báo tiếp (Tin thắng trận), Cảnh khuya...

Câu 3. Nêu những nét chính về phong cách nghệ thuật của Hồ Chí Minh?

Trả lời:

Phong cách nghệ thuật của Bác độc đáo mà đa dạng:

- Văn chính luận: ngắn gọn, súc tích, lí lẽ đanh thép, bằng chứng đầy tính thuyết phục, giàu hình ảnh, giọng văn linh hoạt.

- Truyện và kí: có tính chiến đấu mạnh mẽ, nghệ thuật trào phúng sắc bén tuy nhẹ nhàng, hóm hỉnh nhưng rất sâu cay, thâm thúy, mang đậm nét Á Đông.

- Thơ ca: ở những bài mang mục đích tuyên truyền thì lời lẽ giản dị, dễ hiểu, dễ nhớ; còn những bài viết theo cảm hứng thẩm mỹ thì hàm súc "ý tại ngôn ngoại" kết hợp chất tình và chất thép, giản dị mà sâu xa, hồn của tạo vật và lòng người, thiên nhiên chiếm một "địa vị danh dự" (Đặng Thai Mai). Nét bao trùm là: cổ điển mà vẫn hiện đại.